

ZUŠ TIŠNOV 70 VÝROČÍ ZALOŽENÍ

ZÁKLADNÍ UMĚLECKÁ ŠKOLA LET

Také v tomto čísle se budeme na čtyřech následujících stranách věnovat blížícímu se 70. výročí založení Základní umělecké školy Tišnov. Před měsícem jsme si podrobně prošli její historii a představili si všechny čtyři dosavadní ředitele, dvě pokračování teď budou věnována hudebnímu oboru, který je, jako jediný, součástí školy od úplného počátku v roce 1949 a pochopitelně je dodnes nejrozsáhlejší. Na své působení v tišnovské „hudební škole“ a na vývoj výuky jednotlivých hudebních nástrojů různými formami zavzpomínají současní i bývalí členové pedagogického sboru.

kapitola

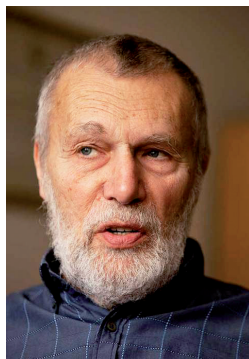
2

HUDEBNÍ NÁSTROJE A JEJICH UČITELÉ VZPOMÍNÁJÍ...

uspořádal a rozhovor vedl Václav Seyfert

Když v roce 1949 hudební škola v Tišnově začínala, vyučovalo se v ní hře na klavír, housle, akordeon a dechové nástroje. Postupem času přibývaly další instrumenty: kontrabas, violoncello, veškeré žesťe, kytara, bicí, varhany... Udělejme si teď malou pomyslnou procházku učebními třídami různých hudebních nástrojů a nechme za každý z nich hovořit „jeho“ příslušného učitele.

HOUSLE – JAN DALECKÝ



Jan Dalecký na fotografii Jiřího Slámy.

Do Základní umělecké školy Tišnov jsem nastoupil nejprve třetinovým úvazkem za učitelku Janu Adámkovou (na mateřské dovolené) na podzim roku 1993. V jednom delším odpoledni jsem učil asi sedm adeptů houslí na pozvání tehdejší ředitelky, mé dávné spolužačky z konzervatoře Jany Pujmanové. V té době stoupala moje nespokojenost s působením ve Státní filharmonii Brno, v níž jsem hrával už za studií a na dlouhých 26 let do ní nastoupil 1. ledna 1968. Prožil jsem tam roky dobré i horší a mohu-li srovnávat, v raném kapitalismu se pracovní podmínky rapidně zhoršovaly,

zatímco odměna zůstávala pod celostátním průměrem. Proto mi tato možnost přivýdělků přišla velmi vhod, měl jsem možnost si vše ve školním roce 1993/94 „osahat“ a zjistil jsem, že tudy by vedla rozumná cesta z orchestrálního marasmu. Když se po onom zkušebním roce zjistilo, že paní Adámková už se na své místo nevrátí a Slávek Fišer, který pokryl zbytek jejího úvazku, se posouvá jinak, čímž se uvolnil celý úvazek, neváhal jsem ani vteřinu, dal v Brně výpověď, která byla bez problémů přijata, a nastoupil od září 1994 jako řádný učitel houslí. Když asi po dvou letech došlo k výměně na ředitelském postu, nabídl mi nový šéf Jaromír Škára místo zástupce ředitele. Zůstal mi menší pedagogický úvazek a ten jsem ukončil odchodem do starobního důchodu v červenci 2008.

Současný pedagogický sbor hudebního oboru

Bartoník Libor	klavír, zobcová flétna, hudební nauka (také v Drásově), korepetice TO
Bočková Helena	příčná flétna, zobcová flétna
Cecava Aleš	trubka, zobcová flétna, souborová hra
Cecava Josef	žesťové nástroje (trubka, baskřídlovka)
Dubská Kamila	klavír, souborová hra, korepetice HO
Falta Miroslav	elektrofonické klávesové nástroje, souborová hra, trubka, akordeon, tuba, zobcová flétna, klavír
Halouzka Jaroslav	basová kytara, zobcová flétna, souborová hra
Havelková Jana	kytara, příčná flétna, zobcová flétna, hudební nauka, souborová hra (v Deblíně)
Havlík Ladislav	elektrofonické klávesové nástroje, klavír
Jebáčková Silvie	klavír, varhany (také v Deblíně)
Kašparová Marika	klavír (také v Doubravníku)
Kessnerová Kateřina	kytara (také v Doubravníku)
Kubát Marek	kytara
Matisová Kateřina	housle
Morysová Dana	akordeon, souborová hra
Nedomová Bohuslava	akordeon, elektrofonické klávesové nástroje, klavír, hudební nauka, souborová hra (také v Nedvědicích a Dolních Loučkách)
Pavůl Ivana	sólový zpěv
Russová Helena	violoncello, hudební nauka
Spilková Olga	klarinet, saxofon, zobcová flétna
Štěrbová Eva	sólový zpěv
Vašíček Zdeněk	klavír
Večeřa Radim	bicí nástroje
Zavřelová Jitka	klavír
Zouhar Tomáš	hudební nauka, souborová hra, komorní zpěv, sólový zpěv



Mám-li hodnotit podmínky, za kterých byly housle na ZUŠ Tišnov vyučovány, řekl bych, že materiální zajištění bylo bohatě dostačující. Poněvadž jsem též spravoval sklad nástrojů a účastnil se každoročních inventarizací, měl jsem přehled o počtu a stavu nástrojů, které jsme mohli žákům půjčovat. Sám jsem s oblibou na některý z nich se žáky v hodinách hrával. Rovněž notový archiv byl obsáhlý, jedna plná skříň a byl to materiál rozličného stupně náročnosti, každému bylo možno vybrat.

V době mého působení se k dalšímu studiu na konzervatoři dostali Lukáš Cybulski, Jana Ihnatoljová a Hana Sklenářová. Jako dobrá amatérka pokračuje na housle v Tišnovském komorním orchestru Lenka Ondroušková. Jan Coufal se později v Brně stal primášem cimbálové muziky, tuším Valášek. Je-li to málo nebo moc, neodvažuji se soudit. Ze soutěží jsme žádná lepší umístění nezvázali, končili jsme v okresním kole. Důležité ale bylo, že žáci se potýkali s úkoly bez nechuti, dokázali jsme najít společný zájem o pěknou hudbu a bylo to znát především na předvánočních a předprázdninových besídkách, kdy jsme dělali radost přítomným rodičům.

Rád bych se vyhnul velkým slovům, ale vím bezpečně, že ZUŠ dává mladým adeptům do života velmi cenný základ pro případné pozdější aktivní muzicírování v jakémkoliv stylu a na jakékoli úrovni. A naopak kdo ZUŠ nikdy nenavštěvoval, je citově a esteticky ochuzen, jeho život není úplný a to krásné, které my ostatní hledáme a nacházíme, mu naprosto uniká.

KLAVÍR – ZDENĚK VAŠIČEK



Zdeněk Vašíček – chvilka varhanní improvizace na ZUŠ Tišnov (2009)

Jsem absolventem II. stupně hudebního oboru ZUŠ Tišnov (1978) v klavírní třídě ředitelky školy Jany Pujmanové. Po vysokoškolských studiích, základní vojenské službě a několika zaměstnáních jsem se v roce 1997 do ZUŠ Tišnov vrátil jako učitel hry na klavír, hudební nauky a zanedlouho i hry na varhany. Žáci mé třídy

hráli na besídkách a koncertech školy, na vernisážích v tišnovské Galerii Josefa Jambora (mezi jinými klavíristé David a Martin Bauerovi) a v Podhorácké galerii v Předklášteří (například klavíristky Tereza Škopíková a Anežka Bartoňková), v tišnovském Centru sociálních služeb (klavíristky Hana a Anežka Bartoňkovy) a někteří se zúčastnili různých soutěží.

Po sametové revoluci 1989 přišel požadavek internacionalizace českého školství. Vyšel jsem mu vstříc spojením hry na hudební nástroj s komunikací učitele a žáka v cizím jazyce. Této problematice se věnuji od roku 1993, tedy už čtvrt století. Tehdy v Evropě postupně vcházelo ve známost mezinárodní označení CLIL aneb Content and Language Integrated Learning. Od školního roku 1998/99 si v mé třídě v ZUŠ Tišnov vyzkoušely hru na hudební nástroj s cizím jazykem (angličtinou nebo němčinou, výjimečně i francouzštinou, italštinou, španělštinou či ruštinou) desítky zájemců.

Ke zvýšení motivace jsem nabídl všem svým žákům příležitost mít vlastní koncertní recitál. Od roku 2007, kdy tuto ak-



Na fotografii pedagogického sboru Lidové školy umění Tišnov z roku 1966 viditelně převládají učitelé hudebního oboru. Pouze Daria Hrdá (vlevo nahoře) vyučovala rytmiku, vedle ní stojí Karel Hortvík a Anna Malinová, v dolní řadě zleva Hedvika Patrovská, Jakub Horák, Aleš Smíšek a Josefa Slaninová.

tivitu zahájila klavíristka Veronika Nečasová (absolventka II. stupně ve věku 18 let), se tak stalo již osmnáctkrát. Recitáloví rekordmani? Klavírista David Kellner (v roce 2012 recitoval ve věku 6 let), klavíristka Anežka Bartoňková (v průběhu let 2009–14 tři recitály ve věku 10–14 let) a varhaník Petr Slouka (v roce 2008 recitoval ve věku 20 let).

Dlouholeté zkušenosti hudebního aranžéra jsem využil ve výuce klavíru i varhan, a nejen tam. U příležitosti dvoutisíčního výročí narození Spasitele jsem autorsky připravil pro hudební obor školy dva pořady: Vánoční chrámové dílo a Adventní chrámové dílo pro dvě hudební tělesa, sbor modlících se a dva moderátory. Tyto dva pořady byly v podání ZUŠ Tišnov součástí brněnských mezinárodních festivalů Vánoční mosty mezi městy (prosinec 2000 a 2001, v druhém případě pod záštitou brněnského biskupa Vojtěcha Cikrleho). Oba pořady, resp. jeho různé varianty, zazněly též v následujících letech v provedení zdejší ZUŠ nejen v Tišnově, ale i jeho blízkém okolí, a dokonce ve slovenské Sereďi. Brněnské studio π -vox natočilo oba na vzorová CD. V jednom případě se na pořadu podílely dokonce všechny čtyři obory školy současně. Taková ne zcela běžná součinnost je pro nás i do budoucna výzvou!

KLAVÍR – JITKA ZAVŘELOVÁ

Mohu osobně vzpomenout na své první krůčky do této školy ještě v budově na náměstí v roce 1979. Stala jsem se žákyní klavírního oddělení a mé hodiny probíhaly ve třídě paní učitelky Jitky Cvrčkové. Studium hry na klavír bylo pro mě velmi zajímavé, inspirující a přístup výše zmíněné kantorky mě motivoval k přípravě na další studia na konzervatoři v Brně.

Cesty života jsou nevyzpytatelné. V roce 2002 (tedy po 23 letech) jsem nastoupila do ZUŠ v Tišnově jako učitelka klavíru. A to už do budovy ve Dvořáckově ulici. V letošním roce zde tedy vyučuji již šestnáctý rok. Inspirací k mé výuce s dětmi je stále



vzpomínka na mé první hodiny u paní učitelky Cvrčkové v mém dětském věku.

Nyní na klavírním oddělení vyučuje osm kantorů. Učitelé se svými žáky pilně pracují a absolvují veřejná vystoupení školy a účastní se soutěží, ve kterých se jejich žáci prezentují s úspěchy. Asi před 12 lety bylo do koncertního sálu ZUŠ zakoupeno koncertní křídlo, na které hrají žáci při zmiňovaných vystoupeních. S žáky se zúčastňujeme i větších koncertů (vánoční, aprílový, absolventské) v sále Městského kulturního střediska v Tišnově. Koncertní piano, které bylo také zakoupeno v té době, bylo nastěhováno do mé třídy. Jsem pyšná, že mohu s žáky hrát na tak kvalitní a krásný hudební nástroj.

Klavírnímu oddělení přeji plno úspěchů a nadále hodně šikovných žáků.

VARHANY – SILVIE JEBÁČKOVÁ

V červnu roku 1999 jsem ukončila studia JAMU v Brně na varhanním oddělení a současně jsem dostala nabídku učit od září v ZUŠ v Tišnově. Jako zázrakem byly za přispění přílehlých farností a města Tišnova pořízeny třimanuálové digitální varhany a já jsem měla možnost zahrát si na ně na slavnostním koncertě při příležitosti oslav 50. výročí ZUŠ v tišnovské sokolovně. Koupí varhan se mi splnil sen: začít vyučovat můj milovaný nástroj – varhany.

Hra na varhany je náročná. Od hráče se očekává, že již umí hrát na nějaký klávesový nástroj, protože ke hře rukou je zapotřebí přidat i nohy – hru na pedál. Hned první školní rok jsem měla čtyři žáčky varhanice a společně jsme začaly utvářet svoje „varhanní oddělení“. Varhany jsou nazývány královským nástrojem a tak ho vidíme i my. Neodmyslitelně jsou spojeny s kostelem, a tak se snažíme vždy na jaře vyrazit do blízkých farností a uspořádat varhanní koncert. V posledních letech je to již tradicí a koncertů nám přibývá. Na konci školního roku bývají dva, v letošním jubilejním roce budou dokonce tři. Ten třetí, výjimečný, je v plánu během měsíce května v katedrále svatého Petra a Pavla v Brně. Jinak jsme již koncertovali v kostele sv. Václava v Tišnově, v Porta coeli, v Lomnici u Tišnova, v Deblíně, v kapli ve Všechovicích.



Do historie ZUŠ Tišnov patří i připomínka časů, kdy šéfdirigentem všech hudebních souborů od Aše až po Vladivostok byl Vladimír Iljič Lenin.

Účastníme se i celostátních akcí, jako je Noc kostelů, ZUŠ open, a velkým úspěchem je také účast na celostátní soutěži v brněnském jezuitském kostele Nanebevzetí Panny Marie.

Před dvěma lety se uskutečnila videoprojekce – promítání živé hry na plátno před oltářem, kde si návštěvníci koncertu mohli prohlédnout varhanika při hře; jak je to náročné, ale i krásné. V loňském roce jsme společně se smyčcovým komorním orchestrem, složeným z žáků a učitelů ZUŠ, provedli Varhanní koncert F dur od J. K. Vaňhala.

Varhanním oddělením prošly na dvě desítky hráčů, z nichž někteří se věnují aktivnímu hraní na mších i v současnosti. Jedna studentka byla přijata ke studiu varhan na Konzervatoři Brno.

TRUBKA – JOSEF CECAVA



Učitel hry na trubku a další žesťové nástroje Josef Cecava diriguje jeden z mnoha žakovských souborů.

O výuce hry na trubku a další žesťové nástroje jsme si povídali v malé učebně umístěné v suterénu školní budovy. Pan učitel Josef Cecava hrával svého času i v řadách orchestru mého otce, takže se známe velmi dlouho a stejnou dobu si i tykáme.

Ty máš za sebou, pokud vím, s tišnovskou hudební školou už dlouhá léta spolupráce. Jak probíhala?

Nejprve jsem školu poznal samozřejmě jako žák. V roce 1964 jsem nastoupil coby adept hry na trubku k učiteli Jakubu Horákovi, což byla jedna z vůbec nejvýznamnějších osobností, s nimiž jsem se ve svém hudebním životě potkal a dodnes mám uschovány z těch časů žakovské knížky s jeho úhledným rukopisem. V roce 1975 jsem se do školy po předchozím působení ve Veverské Bítýšce

vrátil už jako pedagog. Mezitím se tu po panu Horákovi výuce hry na žesťové nástroje věnoval především Karel Zhoř a krátce František Šmíd. Měl jsem sice současně úvazek i v Brně, nejprve v operě a poté ve filharmonii, ale vydržel jsem tu prakticky celých deset let. Pak jsem odešel dělat ředitele do Kuřimi, hrál jsem s Moravěnkou a od roku 1989 vyučoval i na konzervatoři, kde jsem se stal vedoucím oddělení dechových nástrojů. Po mně v Tišnově převzal výuku trubky Jaroslav Halouzka, já jsem se ale v dobách ředitele Škary do školy vrátil a dodnes tu působím na částečný pracovní úvazek.

Na co z těch dřívějších časů rád vzpomínáš?

Měli jsme tu již od poloviny sedmdesátých let výbornou žakovskou dechovku, s psaním aranžmá mi dokonce ještě pomáhal až do konce svého života právě pan učitel Horák. V dechovce hrávali například Jiří Zavřel, Petr Peška, Rosta Rozsypal a řada dalších. Měli jsme úspěchy na různých regionálních soutěžích.

Jak se změnil způsob výuky, když srovnáš svoje učitelské začátky s dneškem?

Především je tu v současnosti obrovská dostupnost notového materiálu, o němž se nám kdysi ani nesnilo. Tehdy se dala sehnat snad jen Praktická škola Jaroslava Koláře, to byl vlastně jediný metodický materiál, nebylo ani možné ve větším množství nějaké podklady kopírovat na xeroxu či podobných zařízeních.



Jinak se dnes samozřejmě s nástupem mladší generace pedagogů hrají více než dříve současné písničky. Ale ten postup je v zásadě stále stejný: malé děti začínají na zobcovou flétnu, k trubce se dostanou třeba až po dvou letech, když zvládnou základní návyky a nabudou více síly. Vedeme je pak brzy i k souborové hře, momentálně máme ve škole například komorní trio a pro ansámbl ve složení dvě trubky plus saxofon nám dokonce napsal skladbu bývalý trombonista Bromova orchestru Mojmir Bártek.

Kteří z Tvých žáků to v hudbě dotáhli na další významnější profesní štape?

Karel Bednář se stal sólovým trumpetistou policejní hudby v Ostravě, Igor Michalík hraje v brněnské filharmonii na lesní roh, můj syn Aleš působil v orchestru Janáčkova divadla a byl sólistou Ústřední hudby Praha, na JAMU studoval i člen Ha-kapely Jan Lukas. Dnes studují konzervatoř například Adam Kolář (trombon) nebo Matěj Špaček (lesní roh).

KYTARA – MAREK KUBÁT



Marek Kubát kromě pedagogické práce hraje v řadě komorních souborů především starou hudbu.

Foto: Ladislav Adamek

V roce 1985 nastoupil do ZUŠ Tišnov pan učitel Miroslav Ševčík. Již před tímto datem sice kytaru na zdejší hudební škole vyučovali například pánové Pavel Holub a Jan Král, ale Miroslav Ševčík byl první pravověrný kytarista: první učitel, který hru na kytaru vystudoval a který učil jen hru na tento nástroj.

Zpočátku měl na starosti asi jen dvanáct kytaristů, ale již od dalšího roku získal na škole historicky první celý úvazek výuky hry na tento nástroj. Kytara se stávala stále populárnější a roku 1992 nastoupil jako další posila kytarového oddělení Antonín Richter. Od této doby jsou v ZUŠ Tišnov, více méně až doposud, vyučovány stále dva plné úvazky kytary. Roku

1999 Antonín Richter odešel a jeho úvazek jsem převzal já, shodou okolností žák Miroslava Ševčíka. V Tišnově jsme ale spolu učili kytaru jenom jeden školní rok, protože kolega Ševčík vzápětí odešel do ZUŠ Smetanova v Brně. Roku 2000 tedy nastoupila na částečný úvazek Kateřina Kessnerová, rozená Zavadilová. Zbytek úvazku učili střídavě František Jurtík, Antonín Jarůšek, Libor Janeček a Jiří Michálek. Pro velký zájem se výuky kytary na detašovaném pracovišti v Deblíně skvěle zhostila violoncellistka Hana Bahenská, dnes po ní tuto roli zastává flétnistka Jana Havelková.

AKORDEON – DANA MORYSOVÁ

Akordeon (lidově tahací harmonika) je vedle jiných klasických nástrojů takové „miminko“, počátky jeho vzniku spadají až do poloviny 19. století. V povědomí široké veřejnosti byl tento nástroj spojován téměř výlučně s lidovou hudbou. A je pravda, že lidová píseň k němu patří a sluší mu. Ale dnes už se akordeon zařadil i jinam. Mnoho skladatelů pro něho komponuje originální skladby. Uplatňuje se tedy jako sólový nástroj na koncertních pódiích, ale často se stává i součástí kapel a skupin různých hudebních stylů a žánrů.

Zájem o hru na akordeon je poměrně velký. A to nejenom mezi dětmi, ale i mezi dospělými. Vyučuje se v naší ZUŠ už dlouhou řadu let. Já zde působím od roku 1988, nastoupila jsem po kolegyni Bohuslavě Nedomové v době svého studia na brněnské konzervatoři. Do malé třídy ještě v budově na náměstí... Se mnou se v té době výuce akordeonu věnoval i Ladislav Havlík. Postupně jsem veškeré žáky přebrala já. V době mých dvou mateřských dovolených tady místo mě krátce působili jako zastupující učitelé Miroslav Morys, Michal Horák a Vladimír Sabolovič. Po změně hranic Jihomoravského kraje se do pedagogického sboru vrátila i kolegyně Nedomová, která se v současnosti stará o výuku na odloučeném pracovišti v Nedvědicích.

...A PŘÍŠTĚ TAKÉ ŽÁCI

Základní umělecká škola Tišnov má samozřejmě spoustu známých absolventů, kteří se v oblasti hudby později uplatnili jako interpreti v nejrůznějších žánrech. Za měsíc tedy na svoje tišnovská učednická léta zavzpomínají i oni.

Není-li uvedeno jinak, pocházejí fotografie z archivu ZUŠ Tišnov nebo jejích učitelů.



ZUŠ TIŠNOV
ZÁKLADNÍ UMĚLECKÁ ŠKOLA

"Slatě s námi"

AKCE OSLAV 70. VYROČÍ ZALOŽENÍ

vstupné na tyto akce je ZDARMA

LEDEN 2019

7. 1. 19.00 – Filmová projekce **FANTOM OPERY** (Kino Svratka)
Vystoupení laureátů soutěží (sál MěKS) + host Samuel Raška (akordeon)

ÚNOR 2019

7. 2. 19.00 – Filmová projekce **S LÁSKOU VINCENT** (Kino Svratka)
Vernisáž prací žáků Výtvarného oboru (Muzeum Předklášteří)

BŘEZEN 2019

7. 3. – Filmová projekce **WALK THE LINE** (Kino Svratka)
Jarní koncert na radnici – vystoupí žáci ZUŠ Tišnov + host (Graffovo kvarteto)

DUBEN 2019

7. 4. 19.00 – Filmová projekce **ROMEO A JULIE** (Kino Svratka)
Klavírní koncert – vystoupí žáci ZUŠ + host (Roman Czepa)
Varhanní koncert – vystoupí žáci ZUŠ + host (Martin Jakubíček)

KVĚTEN 2019

7. 5. 19.00 – Filmová projekce **KRÁL TANČÍ** (Kino Svratka)
Absolventské koncerty žáků ZUŠ

ČERVEN 2019

7. 6. 19.00 – Filmová projekce **ČERNÁ LABUŤ** (Kino Svratka)
Taneční koncerty ZUŠ Tišnov
23. 6. – **DEN HUDBY** – oslava 70. výročí založení školy

www.zustisnov70.cz

